

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 155	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering Åpen
Kommer fra ..arkiv Trondheimske	Ekstern rapport nr	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Gruver på Smøla				
Forfatter Mikalsen, Trygve		Dato 20.06 1983	Bedrift Bergvesenet	
Kommune Smøla	Fylke Møre og Romsdal	Bergdistrikt Trondheimske	1: 50 000 kartblad 13211	1: 250 000 kartblad
Fagområde Geologi Historisk	Dokument type		Forekomster	
Råstofftype Malm/metall	Emneord			
Sammendrag Befaringer viste at malmforekomstene på Smøla var ubetydelige både i størrelse og gehalter og derfor ikke økonomisk interessante.				

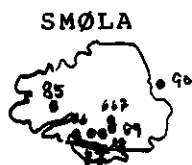
GRUVER PÅ SMØLA, MØRE OG ROMSDAL FYLKE

Smøla er ei flat øy på ca 214 km² og er den største i ei øygruppe ca 25 km N for Kristiansund.

Gjennomsnittshøyden på øya er 15 m, og det høyeste punkt er ved Rossvollberget som er 56 m.

Hoveddelen av overdekket er myr og geomorfologisk tilhører Smøla strandflaten i Norge.

Berggrunnen består av et prekambrisk gneiskompleks som det eldste, og deretter følger kaledonske gang- og dypbergarter, sedimenter og vulkanitter.

85.	Sletringen	Fe
86.	Nøsthaugen	Cu, Fe
87.	Strømmen grube	Cu, Fe
88.	Helene grube	Cu, Fe
89.	Smedhaug grube	Cu, Fe
90.	Brettinholmen skjerp	Cu, Fe
667.	Maurdal	Cu, Fe

De kjente malmforekomstene på øya opptrer i kontakten mellom plutonske bergarter av kaledonsk alder og suprakrustaler som er omdannet til kalksilikat, hornfelter og skarn. Skarndannelsen med malmmineralisering opptrer i området Skjølbergvågen og Leirvågen hvor de fleste gravene ligger. Den vanligste mineraliseringen er magnetitt, svovelkis, magnetkis, kobberkis, sinkblende og i enkelte tilfeller noe molybdenglans.

De mest kjente gravene er Sletringen, Nøsthaugen, Strømmen, Helene, Smedhaug, Maurdal, Leirviksvåg og Brettingholm. Den første driften var på kobber, men de inneholdt også mye jern, og en kan si at gravene gikk mer eller mindre over til å bli jerngruver.

Den første kjente rapporterte drift på grav i Smøla er fra 1721. Fra den tid finnes ingen rapporter, men bergmester Kvalheim refererer i sin rapport til korrespondanse

mellom Thomas Cable og Mr. Josten som var med i den første driften. Dette kan tyde på at det var engelske interesser som sto bak den første driften på gruvefeltet.

Første registrerte muting ved Trondheimske bergdistrikt ble gjort i 1837 av bergassessor D'uncker på en nedlagt kobbergruve på Smøla. D'uncker var på den tid bestyrer ved Leren kromfabrikk ved Leirfossen i Trondheim. Den siste muting på Smøla som ble opprettholdt var i 1956.

Den som har hatt flest mutinger på Smøla er Tron Tronsen, som første gang mutet i 1906. Det er rapportert kun mindre og spredt forsøksdrift, men i 1937 til 1938 skal det ha vært 8 mann i arbeid.

Det ble ialt tatt ut ca 105 tonn stykkmalm med høyt jerninnhold og relativt lave kobbergehalter.

Før 1918 skal det ha vært tatt ut ca 65 tonn stykkmalm, og totalt er det på Smøla tatt ut 170 tonn malm.

Når det gjelder størrelse og omfang på de enkelte gruver foreligger det få opplysninger. Det eneste er at Helene gruve som idag er vannfylt, skal ha vært drevet ned til 17,5 m dyp.

Foruten de undersøkelser og uttalelser som bergmestrene Kvalheim og Aasgaard har gjort, så har Norges geologiske undersøkelse i forbindelse med Vestlandsprogrammet i 1977 foretatt befaringer av forekomstene.

Resultatene fra disse undersøkelsene var at malmforekomstene på Smøla er ubetydelige både i størrelse og gehalter og derfor ikke økonomisk interessante.

Trondheim, 20.juni 1983

Trygve Mikalsen
Trygve Mikalsen
avd.ing.

Vedlegg: Kopi av register over mutinger på Smøla 1818-1956.

Litteratur.

Aasgaard, G.	1951. Befaring over Maudalsgruben på Smøla. Bergarkivrapport nr.4449
Aasgaard, G.	1951. Brev til statsgeolog S. Foslie ang. malmforekomster på Smøla. Bergarkivrapport nr.1690
Fediuk, F. og Siedlecki, S.	1977. Smøla. Beskrivelse til det berggrunngesologiske kart 1321 I, M. 1:50.000 NGU-publ. nr.330.

Hopkins, G.	Udatert. Report on the Nordre Smedhaug Copper Mine and adjacent Claims. Bergarkivrapport. nr. 249.
Korneliussen, A.	1977 Malmundersøkelser i Møre og Romsdal. Vestlandsprogrammet. NGU-rapport. nr. 1560/17 A.
Kvalheim, A.	1938. Ad. Tron Tronsens søknad vedrørende Helene grube. Bergarkivrapport. nr. 1689.
Sindre, A.	1977. Geofysiske undersøkelser innen kartblad Smøla. NGU-publikasjon nr. 330.
Trondheimske bergdistrikt	Avskrift av mutingsbrev for Smøla 1837-1956.

1

SMØLA , KOMMUNE: Gamle mutinger iflg. mutingsprotokollene 1818 - 1976

År GM-TB Reg.nr	Benevnelse - Beliggenhet	Malm	Antall	Eier
<u>1837</u>				
1	Nedlagt kobbergrube på Smøla	Cu	1	D.W. D'uncker
<u>1842</u>				
19	Forladt kobbergrube, Edøy	Cu	1	Averøens Kobberværk I/S
50-51	Maurdal og Helene gr., gården Skjølberg	Cu	2	Chr. Haugen
<u>1852</u>				
40	Slaghober v/nedlagt Smølen kobberhytte, Edøy	Cu	1	Pinto Peretz
<u>1862</u>				
52-54	Nedlagt grube Maurdal gr., Helena gr., Edøy	Cu	3	Ole Jørstad
<u>1866</u>				
271-273	På gd. Leervikens grunn i Maurdal, Helena gr., Sentralgruben, gd. Schølbergs grunn, Edøy	Cu	3	G. Gundersen
<u>1868</u>				
47	NØSTHAUGEN Nordhaug/Mevatn, Edøy	Cu	1	Knutsen og Klausen
<u>1870</u>				
47	NØSTHAUGEN Nordhaug/Mevatn, Edøy	Cu	1	S.J. Moe
26	Sandhaugen grube	Cu, Fe	1	P. Lied m.fl.
27	Dyrnes utmark	Cu	1	M.O. Hjelberg
<u>1871</u>				
6	Stensandkjeften, Nordvik	Py	1	O. & O. Jørstad
16	Stenstadkjeften, Nordvik	Py	1	B. Süråa
<u>1873</u>				
39	Smedhaugen grube, Edøy	Cu	1	M. Lied

SMØLA

KOMMUNE:

Gamle mutinger iflg. mutingsprotokollene 1818 - 1976

År GM-TB Reg.nr	Benevnelse - Beliggenhet	Malm	Antall	Eier
<u>1873</u>				
81	Nøst ^{haugen} grube	Cu	1	M. Lied
155	Brettingen og Fallingen, Edøy	Cu	1	S. Moe
208	Helene grube, Edøy	Cu,Py	1	M. Lied
<u>1874</u>				
181-187	NØSTHAUGEN Nordhaug, Helene, Dyrnes o.a.	Cu,Py,Fe	7	T. Endresen
<u>1875</u>				
146-150	Schølberg gård, Edøy	Cu	5	Fr. Elster
<u>1885</u>				
293-295	Vølund 1-2 samt Vulcan, Edøy	Fe	3	Smødens Grubeselskab
<u>1887</u>				
261-263	Vulcan, Vølund 1-2, Dyrnes, Edøy	Fe	4	J.E. Berg
<u>1891</u>				
18	Brettingen	Cu,Py	1	R. Grande
<u>1896</u>				
104	Sundhaug grube, Schølberg gård	Py	1	Fritz Myhre
<u>1898</u>				
167	Brettingen, Rogstad gård, Edøy	Cu	1	Aas og Selmer
177-182	Nordre Smedhaug, Nøstehaug, Helena, Maurdal, Sletring og Dyrnes gruber, Edøy	Cu,Fe	5	Aas og Selmer
<u>1899</u>				
88	Brettingen, Edøy	Cu	1	K. Knudsen
156-159	Nora, Søndre Smedhaugen, Schjølberg gr, Nyskjerpet	Cu,Py,Fe	4	Aas og Selmer

SMØLA

KOMMUNE:

Gamle mutinger iflg. mutingsprotokollene 1818 - 1976

År SM-TB Reg.nr	Benevnelse - Beliggenhet	Malm	Antall	Eier
<u>1899</u>				
327	Raatøens grube, Steinsøens gård	Py	1	Aas og Selmer
<u>1906</u>				
138	Ertsanvisning nr.1, en gml.synk (Sletrings gr.)	Cu,Fe	1	Tron Tronsen
<u>1907</u>				
160	Sletringens gamle grube	Mk	1	Olaf Bae
329-334	Helena gml.gr.,Nausthaugens gml.gr., berghald v/ nordre Smedhaugs gr.,Berghald v/ Helena gr.,Bergh. v/ Nausthaugs gr.,bergh. v/Maurdals gr.,Edøy	Mk	6	Conr. Bjørshol
368	Nordre Smedhaugs grube, Skjølbergs grunn	Mk	1	Conr. Bjørshol
<u>1909</u>				
303-304	2 anv. Sletringens gr., Dyrness og Skjelvaags utm.	Mk	2	Tron Tronsen
<u>1910</u>				
121-122	I Dyrnæs og Skjelvaags utmark	Mk	2	T.J. Collett
149 1512	Sletringen gamle grube, Dyrnæs utmark	Mk	1	Tron Tronsen
167-168	Synk kalt Nøsthaugen, Synk kalt Nordre Smedhaug	Mk,Cu	2	Tron Tronsen
<u>1913</u>				
29-31	Helena gr., Søndre Smedhaug gr.,Maurdals grube	Mk	3	M. Ursin
<u>1915</u>				
142-145	Sletringen 1-4, gd. Dyrnes og Skjelvågens utmark	Mk	4	Tron Tronsen
146	Sletringen 5, Dyrnes eiendom	Mk	1	Tron Tronsen
<u>1916</u>				
64-66	Nordre Smedhaug,Nausthaugen, Helena gr.	Fe	3	Tron Tronsen

SMØLA

KOMMUNE:

Gamle mutinger iflg. mutingsprotokollene 1818 - 1976

4

År GM-TB Reg.nr	Benevnelse - Beliggenhet	Malm	Antall	Eier
<u>1916</u>				
197	Sletringens gamle grube i Dyrnes utmark, Brøgtvær	Mk	1	Tron Tronsen
<u>1919</u>				
1	Sletringen gamle grube, Dyrnes utmark Bratvær	Mk	1	Tron Tronsen
<u>1925</u>				
18	Søndre Smedhaug grube, Skjølbergs utmark	Mk,Cu	1	Tron Tronsen
29-31	I Dyrnes utmark, Bratvær	Mk,Cu	3	Tron Tronsen
36-39	Nordre Smedhaug gr., 2 anv. i Lerviks utm. v/ Svartvatnet, øya Brettingen, gd. Hellesfjord	Mk,Cu	4	Tron Tronsen
40-41	Høyås gamle grube nr. 1 og 2	Mk	2	E.J. Muller
<u>1929</u>				
6-7	Sletringen gml.gr.(1);På Syd-Sletringen(1)	Mk	2	Tron Tronsen
<u>1934</u>				
14	Helena grube	Py	1	Tron Tronsen
<u>1937</u>				
12-14	Gml.Sletringen(1), Syd-Sletringen(1),Nordre Smedhaug(1)	Mk	3	Tron Tronsen
<u>1939</u>				
7	Helena grube	Fe	1	Tron Tronsen
<u>1940</u>				
1	Gamle Sletringen gr. i Dyrnes utmark	Mk	1	Tron Tronsen
2	Nordre Smedhaug jernmalmanvisning,gd. Skjølberg	Mk	1	Tron Tronsen
<u>1941</u>				
15-16	Gml. Sletringen,Nordre Smedhaug Fe-anv,	Fe	2	Oskar A. Jørgensen m/fl

SMØLAKOMMUNE:

Gamle mutinger iflg. mutingsprotokollene 1818 - 1976

År SM-TB Reg.nr	Benevnelse - Beliggenhet	Malm	Antall	Eier
<u>1947</u>				
16-18	Gamle Slettringen, Nordre Smedhaug Fe-anv., Helena grube Fe		3	Oskar A. Jørgensen
<u>1956</u>				
36	, gården Skjølbergs utmark, (Helena grube) Edøy	Fe	1	Ruth Tronsen Strand